

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/106/2007

OPINIE O INSTALACJI AMERYKAŃSKIEJ TARCZY ANTYRAKIETOWEJ W POLSCE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC 2007

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2006 roku

W Waszyngtonie skończył się kolejny etap negocjacji na temat umieszczenia w naszym kraju elementów tarczy antyrakietowej. Rozmowy dotyczyły m.in. lokalizacji bazy, a także polskich propozycji wzmocnienia naszego bezpieczeństwa w ramach zmienionej sytuacji geostrategicznej. Można sądzić, że demonstrowana niedawno krytyczna postawa Rosji w tej sprawie i zapowiedź kontrposunięć w przypadku pojawiania się części systemu amerykańskiej tarczy antyrakietowej w Polsce i Czechach sprawiają, iż Polacy z obawą i rosnącym dystansem podchodzą do tej inicjatywy.

Wyniki czerwcowego sondażu¹ wskazują, że większość Polaków (60%) jest przeciwna budowie elementów amerykańskiej tarczy antyrakietowej w naszym kraju, przy czym co trzeci (35%) wyraża sprzeciw w sposób zdecydowany. Za ulokowaniem tego rodzaju instalacji w Polsce opowiada się 26% ankietowanych, ale tylko 7% nie ma co do tego żadnych wątpliwości.

W ciągu ostatnich dwóch lat notujemy systematyczny wzrost odsetka osób sprzeciwiających się instalowaniu elementów tarczy antyrakietowej w Polsce: w 2005 roku taki sprzeciw wyrażał tylko co trzeci respondent (32%), w czerwcu 2006 – 54%, w lutym 2007 – 55%, a w kwietniu bieżącego roku – 57%. Jednocześnie maleje liczba zwolenników zaangażowania się naszego kraju w system obronny USA. W 2005 roku połowa Polaków przychylnie odnosiła się do tej inicjatywy, a w ubiegłym roku liczba zwolenników tej inwestycji nieco tylko przekraczała jedną trzecią. W ciągu ostatnich dwóch miesięcy po raz kolejny minimalnie (o 3 punkty procentowe) wzrosła liczba przeciwników umieszczenia w Polsce elementów tarczy antyrakietowej.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (205) zrealizowano w dniach 1–4 czerwca 2007 roku na liczącej 903 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Trwają rozmowy pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi w sprawie ulokowania na terytorium Polski amerykańskiej bazy z wyrzutnią rakiet, wchodzącej w skład tzw. tarczy antyrakietowej, systemu przeznaczonego do niszczenia pocisków z ładunkami jądrowymi na wypadek ataku z terenu państw sprzyjających terroryzmowi. Czy jest Pan(i) za czy przeciw budowie na terenie naszego kraju wyrzutni należącej do tego systemu?	Wskazania respondentów według terminów badań				
	XII 2005	VI 2006	II 2007	IV 2007	VI 2007
	w procentach				
Zdecydowanie za ulokowaniem na terenie Polski takiej bazy	18	15	9	8	7
Raczej za	32	20	19	17	19
Raczej przeciw	17	26	25	24	25
Zdecydowanie przeciw ulokowaniu na terenie Polski takiej bazy	15	28	30	33	35
Trudno powiedzieć	18	11	17	18	14

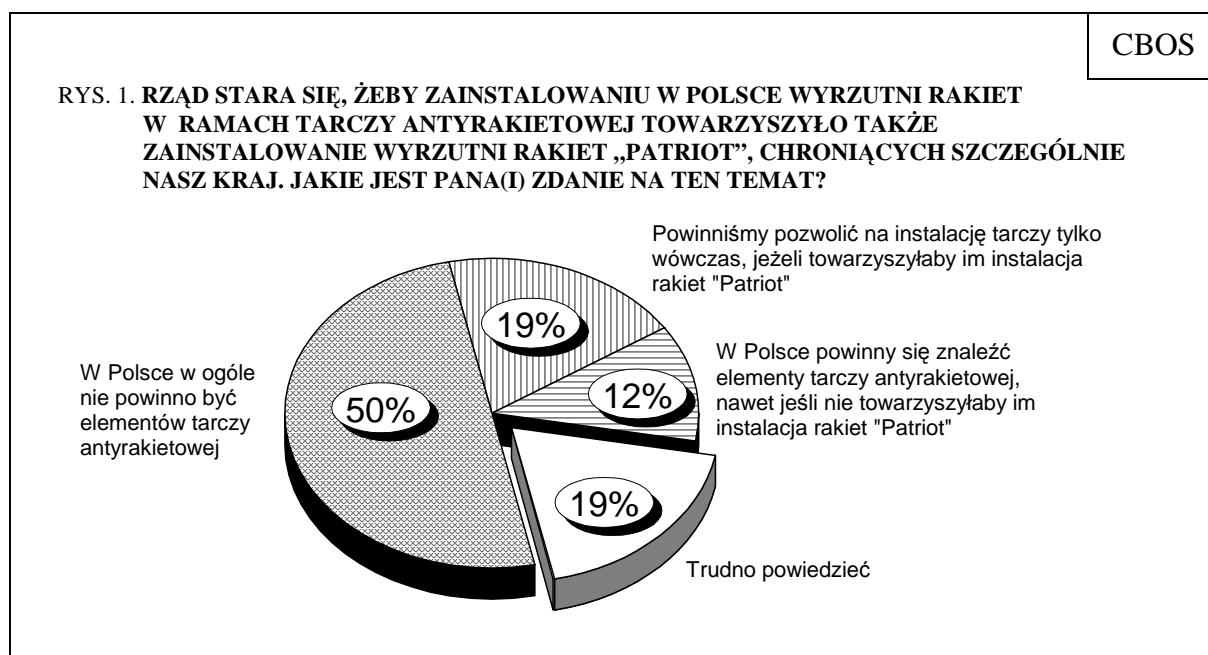
Jedynie wśród zwolenników głównej partii rządzącej – PiS – jest niemal tyle samo zwolenników, co przeciwników ulokowania w Polsce wyrzutni amerykańskich pocisków antyrakietowych. Wśród pozostałych respondentów wyraźnie przeważają przeciwnicy tak bezpośredniego angażowania się naszego kraju w system obronny USA. Najbardziej zdecydowany sprzeciw wyrażają osoby bierne polityczne i nieuczestniczące w wyborach, a wśród potencjalnych wyborców – sympatycy centrolewicowego LiD-u.

Tabela 2

Trwają rozmowy pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi w sprawie ulokowania na terytorium Polski amerykańskiej bazy z wyrzutnią rakiet, wchodzącej w skład tzw. tarczy antyrakietowej, systemu przeznaczonego do niszczenia pocisków z ładunkami jądrowymi na wypadek ataku z terenu państw sprzyjających terroryzmowi. Czy jest Pan(i) za czy przeciw budowie na terenie naszego kraju wyrzutni należącej do tego systemu?	Potencjalne elektoraty					
	LiD	PO	PiS	Samo- obrona	Nieзде- cydowani	Niegłosu- jący
	w procentach					
Za	31	35	44	34	21	18
Przeciw	64	56	41	59	60	66
Trudno powiedzieć	5	9	16	7	19	16

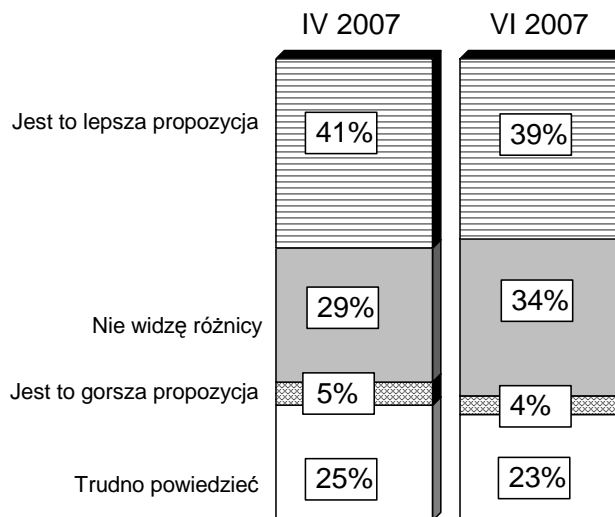
Wśród pomysłów dotyczących wzmocnienia pozycji obronnej Polski, pojawiających się w medialnych dyskusjach, była też propozycja, by w zamian za zgodę na umieszczenie na terenie kraju elementów tarczy rakietowej zażądać od USA udostępnienia systemu wyrzutni

rakiet „Patriot”. Jednak połowa Polaków (50%) uważa, że w Polsce w ogóle nie powinno być tej inwestycji bez względu na to, czy będzie jej towarzyszyć instalacja wyrzutni rakiet „Patriot” na terenie naszego kraju czy też nie. Niespełna co piąty badany (19%) uzależnia zgodę na zainstalowanie w Polsce elementów systemu antyrakietowego od jednoczesnego umieszczenia na terenie kraju rakiet „Patriot”, a co ósmy (12%) uważa, że Polska powinna wyrazić zgodę na instalację systemu tarczy antyrakietowej i nie wiązać jej z możliwością pozyskania przez nasz kraj rakiet „Patriot”.

Wśród wielu krytycznych opinii wobec tak bezpośredniego zaangażowania Polski w system obronny USA wysuwany jest argument, że instalacja ta odbywa się poza sojuszem obronnym, do którego należą oba kraje, czyli NATO. Poparcie dla tej inicjatywy wśród Polaków zwiększyłoby się, gdyby umieszczenie w Polsce wyrzutni pocisków było częścią strategii NATO, a nie tylko fragmentem systemu obronnego USA. Dwie piąte ankietowanych (39%) uważa, że instalacja elementów tarczy antyrakietowej w Polsce byłaby do przyjęcia, gdyby NATO patronowało jej realizacji. Tylko nieliczni (4%) uznają takie rozwiązanie za gorsze. Dla jednej trzeciej respondentów (34%) nie ma różnicy, czy tarcza antyrakietowa byłaby realizowana w ramach NATO czy też nie. Prawie co czwarty ankietowany (23%) nie ma sprecyzowanej opinii w tej kwestii.

RYS. 2. CZY UWAŻA PAN(I) ZA LEPSZĄ PROPOZYCJĘ, ABY SYSTEM TARCZY ANTYRAKJETOWEJ BYŁ REALIZOWANY W RAMACH NATO, A NIE JAKO SYSTEM WYŁĄCZNIE AMERYKAŃSKI?

W ciągu ostatnich dwóch miesięcy nie zmienił się stosunek Polaków do kwestii, czy tarcza antyrakietowa powinna być tylko amerykańska czy natowska. Uznanie tej inwestycji za wspólną inicjatywę obronną krajów NATO zmieniłoby stosunek do niej zwolenników wszystkich partii. Szczególnie wyraźnie za lepszy pomysł uznają go potencjalni wyborcy centrolewicy – LiD-u.

Tabela 3

Czy uważa Pan(i) za lepszą propozycję, aby system tarczy antyrakietowej był realizowany w ramach NATO, a nie jako system wyłącznie amerykański?	Potencjalne elektoraty					
	LiD	PO	PiS	Samo- obrona	Niezdecy- dowani	Niegłosu- jący
	w procentach					
Jest to lepsza propozycja	65	52	55	34	23	30
Nie widzę różnicy	22	33	21	36	43	37
Jest to gorsza propozycja	4	2	6	0	2	4
Trudno powiedzieć	10	13	18	30	33	29

Mimo iż dzięki dyskusjom zmniejsza się odsetek Polaków niemających wyrobionej opinii na temat umieszczenia w naszym kraju elementów amerykańskiej tarczy antyrakietowej, wiedza na ten temat nie wydaje się zbyt głęboka. O ile kiedyś, gdy pytaliśmy

o tę kwestię po raz pierwszy, pozytywny stosunek do tej inicjatywy opierał się – jak się wydaje – przede wszystkim na niewiedzy, a zarazem ogólnie pozytywnym postrzeganiu Stanów Zjednoczonych, o tyle teraz niechęć jest związana – jak można sądzić – przede wszystkim z obawami wynikającymi z protestów Rosji i zapowiedzi z jej strony możliwych kroków odwetowych. Wizyta prezydenta Busha w Polsce nie rozwiązała tych obaw. Przeciwnie – wydaje się, że publiczna dyskusja na ten temat raczej zwiększyła wątpliwości: w ciągu ostatnich dwóch miesięcy krytyczny stosunek do umieszczenia elementów tarczy antyrakietowej nieco się zwiększył. Znaczne grupy Polaków (jedna czwarta – jedna piąta) nie potrafią rozstrzygnąć, czy i jakie argumenty przemawiałyby za umieszczeniem elementów tarczy antyrakietowej w Polsce.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Trwają rozmowy pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi w sprawie ulokowania na terytorium Polski amerykańskiej bazy z wyrzutnią rakiet, wchodzącej w skład tzw. tarczy antyrakietowej, systemu przeznaczonego do niszczenia pocisków z ładunkami jądrowymi na wypadek ataku z terenu państw sprzyjających terroryzmowi. Czy jest Pan(i) za czy przeciw budowie na terenie naszego kraju wyrzutni należącej do tego systemu?

(%)

	Za	Przeciw	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	60	14	902
Płeć				
Mężczyźni	40	49	11	436
Kobiety	14	70	16	466
Wiek				
18-24 lat	33	55	13	138
25-34	34	60	6	160
35-44	31	56	13	151
45-54	24	63	13	167
55-64	21	63	17	123
65 lat i więcej	17	62	22	163
Miejsce zamieszkania				
Wieś	22	63	15	348
Miasto do 20 tys.	28	59	13	120
20-100 tys.	31	54	14	181
101-500 tys.	34	58	8	157
501 tys. i więcej mieszk.	20	62	19	96
Wykształcenie				
Podstawowe	16	64	21	258
Zasadnicze zawodowe	33	54	13	237
Średnie	28	62	10	313
Wyższe	35	59	7	94
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	45	45	10	51
Prac.umysł.niż.szczebla	26	63	11	76
Pracownicy fiz.- umysł.	25	66	9	61
Robotnicy wykwalifikowani	35	48	17	92
Robotnicy niewykwalifik.	27	70	3	42
Rolnicy	39	49	12	48
Pracujący na własny rach.	38	54	8	37
Bierni zawodowo				
Renciści	18	65	17	85
Emeryci	17	65	18	193
Uczniowie i studenci	36	52	12	66
Bezrobotni	26	64	10	106
Gospodynie domowe i inni	14	63	24	45
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	21	67	12	114
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	37	55	8	67
sekt. pryw. poza rolnict.	35	52	13	183
prywatnym gosp. rolnym	36	46	18	50
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	27	70	3	75
301-500	33	55	12	124
501-900	17	69	13	207
901-1200	30	61	10	101
Powyżej 1200 zł	36	55	10	79
Ocena własnych war. mater.				
Złe	22	64	15	237
Średnie	25	59	15	386
Dobre	32	57	10	278
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	30	49	22	64
Raz w tygodniu	24	60	16	447
1-2 razy w miesiącu	21	68	11	137
Kilka razy w roku	40	51	8	162
W ogóle nie uczestniczy	20	72	8	89
Poglądy polityczne				
Lewica	28	68	4	145
Centrum	24	63	12	258
Prawica	37	51	12	253
Trudno powiedzieć	17	60	22	243

Tabela 2. Rząd stara się, żeby zainstalowaniu w Polsce wyrzutni rakiet w ramach tarczy antyrakietowej towarzyszyło także zainstalowanie wyrzutni rakiet „Patriot”, chroniących szczególnie nasz kraj. Jakie jest Pana(i) zdanie na ten temat?
1 - W Polsce powinny się znaleźć elementy tarczy rakietowej, nawet jeżeli nie towarzyszyłaby im instalacja rakiet „Patriot”; 2 - Powinniśmy pozwolić na instalację tarczy tylko jeżeli towarzyszyła im będzie instalacja rakiet „Patriot”; 3 - W Polsce w ogóle nie powinno być elementów tarczy antyrakietowej

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	12	19	50	19	900
Płeć					
Mężczyźni	18	27	43	12	436
Kobiety	5	12	57	26	464
Wiek					
18-24 lat	14	22	44	20	138
25-34	11	23	50	16	159
35-44	14	26	48	12	150
45-54	12	19	56	13	167
55-64	12	13	49	26	123
65 lat i więcej	7	11	53	29	163
Miejsce zamieszkania					
Wieś	10	15	54	21	348
Miasto do 20 tys.	15	17	44	25	120
20-100 tys.	13	25	41	21	179
101-500 tys.	16	21	55	9	157
501 tys. i więcej mieszk.	6	24	50	21	96
Wykształcenie					
Podstawowe	6	10	55	29	258
Zasadnicze zawodowe	14	21	47	18	236
Średnie	12	24	49	14	312
Wyższe	17	23	45	14	93
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	27	23	33	17	51
Prac.umysł.niż.szczebła	12	23	55	11	76
Pracownicy fiz.- umysł.	8	22	61	9	60
Robotnicy wykwalifikowani	20	21	37	22	92
Robotnicy niewykwalifik.	9	22	58	11	41
Rolnicy	18	22	42	18	48
Pracujący na własny rach.	13	28	45	14	37
Bierni zawodowo					
Renciści	9	18	50	23	85
Emeryci	7	12	55	26	193
Uczniowie i studenci	12	26	46	15	66
Bezrobotni	8	16	57	20	106
Gospodynie domowe i inni	10	19	46	25	45
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	15	17	53	15	114
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	18	23	50	9	67
sekt. pryw. poza rolnict.	15	27	43	15	181
prywatnym gosp. rolnym	15	21	43	21	50
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	10	16	61	13	74
301-500	17	23	46	14	123
501-900	6	18	58	17	206
901-1200	14	21	47	18	101
Powyżej 1200 zł	16	26	44	14	78
Ocena własnych war. mater.					
Złe	9	16	55	20	236
Średnie	10	20	48	22	386
Dobre	16	21	48	14	277
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	13	24	42	21	64
Raz w tygodniu	11	20	49	21	445
1-2 razy w miesiącu	9	17	57	17	136
Kilka razy w roku	16	23	44	16	162
W ogóle nie uczestniczy	10	11	59	20	89
Poglądy polityczne					
Lewica	11	22	56	11	143
Centrum	12	19	55	13	257
Prawica	15	27	41	17	253
Trudno powiedzieć	8	9	50	33	243

Tabela 3. Czy uważa Pan(i) za lepszą propozycję, aby system tarczy antyrakietowej był realizowany w ramach NATO, a nie jako system wyłącznie amerykański?
1 - Jest to lepsza propozycja; 2 - Nie widzę różnicy; 3 - Jest to gorsza propozycja

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	39	33	4	23	902
Płeć					
Mężczyźni	50	33	4	13	437
Kobiety	30	34	3	33	465
Wiek					
18-24 lat	41	36	2	21	138
25-34	44	39	1	15	160
35-44	38	40	2	19	150
45-54	43	31	5	21	167
55-64	44	26	6	24	123
65 lat i więcej	28	28	5	39	163
Miejsce zamieszkania					
Wieś	32	39	3	25	348
Miasto do 20 tys.	28	28	2	43	120
20-100 tys.	47	30	6	17	181
101-500 tys.	43	34	3	19	157
501 tys. i więcej mieszk.	58	25	5	12	96
Wykształcenie					
Podstawowe	26	30	4	40	258
Zasadnicze zawodowe	41	37	4	18	237
Średnie	44	35	3	18	313
Wyższe	57	28	5	11	94
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	60	30	2	9	51
Prac.umysł.niż.szczebła	44	34	5	17	76
Pracownicy fiz.- umysł.	48	34	0	18	61
Robotnicy wykwalifikowani	46	29	4	22	92
Robotnicy niewykwalifik.	36	47	0	17	41
Rolnicy	39	44	3	13	48
Pracujący na własny rach.	40	48	0	12	37
Bierni zawodowo					
Renciści	30	31	3	36	85
Emeryci	35	28	8	29	193
Uczniowie i studenci	48	36	1	15	66
Bezrobotni	31	38	3	29	106
Gospodynie domowe i inni	32	25	2	41	45
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	46	35	4	14	114
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	40	38	3	19	67
sekt. pryw. poza rolnict.	47	36	1	16	182
prywatnym gosp. rolnym	38	38	3	21	50
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	33	33	4	31	75
301-500	42	37	2	19	124
501-900	36	34	3	26	206
901-1200	45	30	8	17	101
Powyżej 1200 zł	58	25	5	12	79
Ocena własnych war. mater.					
Złe	33	34	3	30	237
Średnie	39	33	4	24	387
Dobre	46	34	4	16	277
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	38	33	6	23	64
Raz w tygodniu	37	33	3	27	447
1-2 razy w miesiącu	36	36	5	23	136
Kilka razy w roku	53	28	4	16	162
W ogóle nie uczestniczy	34	44	3	20	89
Poglądy polityczne					
Lewica	54	28	4	14	144
Centrum	40	40	3	18	258
Prawica	49	29	6	16	253
Trudno powiedzieć	21	34	2	43	243